

PREZES RADY MINISTRÓW

Donald Tusk

RM-10-6-14

Warszawa, dnia 22 stycznia 2014 r.

Pani Ewa KOPACZ

Marszałek Sejmu

Szanowna Pani Marszałek

Na podstawie art. 118 ust. 1 i art. 123 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi

projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty.

Rada Ministrów uznała wymieniony projekt ustawy za pilny ze względu na potrzebę przeciwdziałania występowaniu negatywnych zjawisk na rynku podręczników szkolnych.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanej regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Edukacji Narodowej.

Z poważaniem

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o systemie oświaty

Art. 1. W ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.¹⁾) po art. 22b dodaje się art. 22c w brzmieniu:

„Art. 22c. 1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku podręczników do szkół artystycznych – minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, może zlecić opracowanie i wydanie podręcznika lub jego części.

2. Podręcznik lub jego część opracowane w wyniku zlecenia, o którym mowa w ust. 1, oraz zaakceptowane odpowiednio przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania albo ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, jest dopuszczony do użytku szkolnego z mocy prawa.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206, z 2012 r. poz. 941 i 979, z 2013 r. poz. 87, 827, 1191, 1265, 1317 i 1650 oraz z 2014 r. poz. 7.

UZASADNIENIE

W obecnym stanie prawnym minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, jak również minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, dopuszcza do użytku szkolnego podręczniki na wniosek podmiotu posiadającego autorskie prawa majątkowe do podręcznika. Obowiązujące przepisy przewidują również możliwość dofinansowywania przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania podręczników przeznaczonych do kształcenia uczniów w zakresie niezbędnym do podtrzymywania poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej (art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty – Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) oraz podręczników do kształcenia specjalnego dla uczniów z upośledzeniem umysłowym, niewidomych, słabowidzących i niesłyszących (art. 71d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty), a także możliwość dotowania podręczników do kształcenia zawodowego (art. 130 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych – Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).

Celem niniejszej nowelizacji jest umożliwienie ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania, jak również ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zlecenia opracowywania i wydania podręczników lub ich części. Jednocześnie, wprowadza się mechanizm dopuszczania do użytku szkolnego tych podręczników z mocy prawa. Ich jakość, w szczególności poprawność merytoryczna, dydaktyczna i wychowawcza, będzie weryfikowana na etapie ich przygotowywania i odbioru.

Przedmiot regulacji ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty	Data sporządzenia 20-01-2014 r.
Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Edukacji Narodowej	Źródło: Inne
Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Joanna Berdzik, Podsekretarz Stanu	Nr w wykazie prac Rady Ministrów UD145
Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Małgorzata Szybalska, tel. (22) 34 74 713	

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Problemem są praktyki wydawnictw skutkujące bądź utrudnieniami w korzystaniu z podręczników przez kolejny rocznik uczniów bądź wręcz brakiem takiej możliwości. Praktyki te powodują, iż koszty zakupu podręczników szkolnych stanowią istotny problem dla rodziców i barierę w dostępie dzieci i młodzieży do edukacji szkolnej.

W obecnym stanie prawnym możliwość podjęcia przez organy odpowiedzialne za zapewnienie powszechnego i równego dostępu do wykształcenia działań zmierzających do zwiększenia dostępności podręczników jest ograniczona. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, jak również minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, dopuszcza do użytku szkolnego podręczniki na wniosek podmiotu posiadającego autorskie prawa majątkowe do podręcznika. Obowiązujące przepisy przewidują również możliwość dofinansowywania przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania podręczników przeznaczonych do kształcenia uczniów w zakresie niezbędnym do podtrzymywania poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej oraz podręczników do kształcenia specjalnego dla uczniów z upośledzeniem umysłowym, niewidomych, słabowidzących i niesłyszących, a także możliwość dotowania podręczników do kształcenia zawodowego.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Umożliwienie ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania, jak również ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zlecenia opracowywania i wydania podręczników lub ich części. Jednocześnie wprowadza się mechanizm dopuszczania do użytku szkolnego tych podręczników. Jakość podręczników, a w szczególności ich poprawność merytoryczna, dydaktyczna i wychowawcza, będzie weryfikowana na etapie ich przygotowania i odbioru.

Proponowane rozwiązanie umożliwi skuteczniejszą realizację polityki oświatowej. W przypadku podjęcia decyzji o skorzystaniu z uprawnień, jakie daje projekt ustawy, efektem będzie zwiększenie dostępności podręczników do wybranych przedmiotów nauczania/zajęć.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Poszczególne kraje członkowskie OECD/UE mają w tym zakresie własne, zróżnicowane rozwiązania. W większości krajów UE uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów (*lower secondary schools*) mają zapewniony bezpłatny dostęp do podręczników, które są kupowane ze środków publicznych (budżet państwa, budżety organów prowadzących szkoły), a ich dysponentem są szkoły. Systemy zapewniania uczniom dostępu do bezpłatnych podręczników są bardzo zróżnicowane, począwszy od centralnych zakupów zamówionych przez szkoły podręczników (np. Słowacja, Chorwacja), poprzez zdecentralizowane systemy zakupu podręczników przez organy prowadzące lub szkoły (np. niektóre landy w Niemczech, Finlandia, Czechy, Anglia, Irlandia Północna).

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Oddziaływanie
Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania	Umożliwienie zlecenia opracowywania i wydania podręczników lub ich części.
Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego	

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Ze względu na ograniczony zakres zmiany zrezygnowano z przeprowadzania konsultacji publicznych.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2014 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	<p>W przypadku podjęcia decyzji o skorzystaniu z uprawnień, jakie daje projekt ustawy, źródłem finansowania działań będą środki przewidziane w budżetach właściwych ministrów. Wykorzystanie rozwiązań przewidzianych w projekcie ustawy z natury rzeczy jest trudne do oszacowania na obecnym etapie. Nie jest też możliwe zaprojektowanie wydatków na ten cel w horyzoncie dziesięcioletnim. Wynika to z istoty przewidzianych rozwiązań, a więc dostarczenia instrumentu, który z jednej strony nie musi być wcale wykorzystywany, a z drugiej strony, skala jego wykorzystania może być potencjalnie duża. Jeśli wymiar finansowy przedsięwzięcia przekroczy możliwości budżetowe ministrów, wykorzystane będą instrumenty prawne przewidziane w ustawie o finansach publicznych.</p> <p>Szacuje się, że w przypadku podjęcia decyzji o zleceniu opracowania podręcznika, koszty takiego przedsięwzięcia w horyzoncie wieloletnim, w przypadku opracowania podręcznika do edukacji zintegrowanej dla klas I–III szkoły podstawowej, nie powinny przekroczyć łącznie 5 mln zł. Szacunek ten nie uwzględnia kosztów druku i dystrybucji, które zależą od wielkości nakładu.</p>
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Ustawa daje możliwość działania dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, ale nie nakłada na ww. organy konieczności ponoszenia jakichkolwiek wydatków.</p>

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2014 r.)	duże przedsiębiorstwa	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	W przypadku podjęcia decyzji o wydaniu podręczników lub ich części, projekt skutkować powinien spadkiem kosztów zakupu podręczników szkolnych.							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw								
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe								
Niemierzalne		Brak							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Rozwiązania prawne przewidziane w projekcie ustawy stanowią jedynie o możliwości zlecenia opracowania i wydawania podręczników.
--	---

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

W przypadku podjęcia decyzji o skorzystaniu z uprawnień, jakie daje projekt ustawy, wejście w życie ustawy może pociągać za sobą ograniczenie zatrudnienia w branży wydawniczej i wzrost zatrudnienia w innych branżach.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu	brak
------------------	------

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

W przypadku podjęcia stosownej decyzji działania przewidziane ustawą zostaną rozpoczęte w 2014 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie zakłada się przeprowadzania ewaluacji efektów projektu.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

brak